

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/83294,Lubecki-Drucki-Lubecki-Franciszek-Ksawery-Tadeusz-Euzebiusz.html>
2022-10-05, 13:41

Lubecki (Drucki-Lubecki) Franciszek Ksawery Tadeusz Euzebiusz

Lubecki (Drucki-Lubecki) Franciszek Ksawery Tadeusz Adam Euzebiusz (16 XII 1778, Pohość, Pińskie – 28 V 1846, Petersburg), działacz gospodarczy, polityk. Syn Franciszka, z rodziny używającej tytułu książęcego, i Genowefy z Olizarów.

Ukończył korpus kadetów w Petersburgu (1797), po czym uczestniczył w wojnie przeciw Francji na froncie w pn. Włoszech i Szwajcarii (1798–1800), po dymisji gospodarował na Litwie (Szczuczyńskie). Od 1806 działał w samorządzie szlacheckim w Grodzieńskim. Wkrótce wszedł do grona współpracowników cesarza Aleksandra I w Petersburgu. Z jego nominacji w 1813 został członkiem Najwyższej Rady Tymczasowej Księstwa Warszawskiego, a po kongresie wiedeńskim członkiem Rządu Tymczasowego Królestwa Polskiego, odpowiedzialnym za sprawy finansowe. Na urzędach tych – zwłaszcza, przed 1815 – ograniczył rabunki wojsk rosyjskich. Uczestniczył także w posiedzeniach TWPN, dzięki czemu poznał realia gospodarcze i społeczne kraju. Po krótkim pobycie na Litwie, od 1816 kierował Komisją Likwidacyjną Księstwa Warszawskiego i wykazując się talentami negocjatorskimi, dzięki czemu Prusy w 1819, a Austria w 1821, wypłaciły znaczne odszkodowania (powszechnie nazywano to sumami bajońskimi – od nazwy miejsca negocjacji, miasta Bajonna we Francji).

Od 1821 L. kierował Komisją Rządową Skarbu. Na tym stanowisku prowadził restrykcyjną finansową politykę fiskalną, wprowadził jednocześnie podatek konsumpcyjny oraz rozbudowę monopolii państwowych. Ustalił właściwą politykę celną, zwłaszcza w handlu z Rosją oraz Prusami. Przełamał narzucone cła pruskie w wywozie towarów Wisłą, podejmując inicjatywę budowy Kanału Augustowskiego

łączącego dorzecza Wisły i Niemna (stanowiło to groźbę skierowania eksportu polskiego zboża przez rosyjskie porty bałtyckie, zamiast przez Gdańsk). Starając ograniczyć pożyczki zagraniczne, powołał Tow. Kredytowe Ziemskie (1825), a później Bank Polski (1828).

Do czasu ustabilizowania finansów Królestwa Polskiego zagadnienia infrastruktury oraz gospodarki górniczo-hutniczej i handlu znajdowały się w gestii Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji, w której zajmował się tym S. Staszic, prowadzący politykę protekcyjną, zwłaszcza przy regulacji rzek, budowie dróg oraz w działalności Głównej Dyrekcji Górniczej w Kielcach. Na tym tle doszło do konfliktu, w którego następstwie w 1824 sprawy górniczo-hutnicze zostały podporządkowane komisji kierowanej przez L. Po wizytacji w terenie w towarzystwie asesorów górniczych (m.in. F. Lempego i J.B. Puscha) przeniósł do Warszawy kielecką dyrekcję wraz ze Szkołą Akademiczno-Górnica i utworzył przy swojej komisji Wydział Górniczy. Stosunkowo szybko L. zrozumiał, iż prowadzona przez Staszica polityka była słuszna. W związku z tym zlecił Lempemu opracowanie planu rozbudowy przemysłu górniczo-hutniczego pd. i pn.-zach. części kraju (m.in. Ciechocinek). Uruchomiono modernizację przemysłu w środk. części doliny Kamiennej (tzw. metalurgiczny zakład ciągły) oraz zabudowę górniczo-hutniczą dorzecza Biebrzy. Zmodernizowano zakłady w Olkuskim (m.in. produkcja galmanu i węgla kamienny). Ułatwiono rozwój przemysłu włókienniczego w małych miastach, wytyczono bądź zmodernizowano drogi między stolicami regionu, regulowano rzeki i inne szlaki wodne. Rozpoczęte przed powstaniem listopadowym inwestycje przejął Bank Polski i realizował je w latach późniejszych. Funkcjonujące do 1830 zakłady metalurgiczne w czasie powstania listopadowego zaopatrywały w broń wojsko polskie, a później także oddziały powstańcze.

Wybuchem powstania L. był zaskoczony. Nie wierzył w jego powodzenie i starał się złagodzić gniew cara Mikołaja I. Z tego względu w porozumieniu z dyktatorem J. Chłopickim udał się z misją do Petersburga i tam pozostał. Od 1832 był członkiem Rady Państwa mającym pewien wpływ na politykę finansową rządu rosyjskiego. W latach 1834–37 uczestniczył jako

członek komisji rosyjskiej w Paryżu w pertraktacjach o odszkodowanie ze strony Francji. W tym czasie miał się dalej interesować sprawami Królestwa Polskiego.

PSB (J. Jedlicki, E. Kozłowski, T. Mencil); SPPT (Z.J. Wójcik).

J. Szczepański: *Książę Ksawery Drucki-Lubecki 1778-1846*, Warszawa 2008.

Zbigniew Wójcik

[Poprzedni](#)
[Następny](#)